

A L T E R N A C E

Čtvrtletník

leden 1987

Číslo: 2

Časopis nesocialistické opozice

OBSAH

Místo úvodníku	str. 1
Pozdrav Chartě 77	str. 2
§ 132 Trestního zákona /J. Pravda/	str. 3
K případu M. Vaňka /J. Stříbrský/	str. 7
Nikaragua - minulost, současnost a budoucnost část I. /Dr. Aleš Svoboda/	str. 11
Je terorismus cesta? /redakce/	str. 18
Sovětské reformy a M. Gorbačov /R. Ula/	str. 21
Dopisy: dopis č. 1 /K. Černý/	str. 24
Připomínka k jednomu přednášce sváru dopis č. 2 /Ludvík/	
Bez názvu /Jaký je smysl a cíl?/	str. 26
dopis č. 3 /J. Stříbrský/	
Dialog je nutný /úryvek/	str. 28
Informace redakce	str. 30
Výběr z tisku	str. 31

Místo úvodníku

Vážení přátelé, dostáváte do rukou druhé číslo čtvrtletníku, který sice bude vycházet pravidelně, ale který stále ještě nenašel zcela vyhraněnou podobu. Snad je to chyba, ale ne tak docela, neboť jen diskuzí se dá dojít k závěrům, které budou obecně platné a které mohou později mobilizovat nás i čtenáře a za kterými mohou opravdu jít s nadšením a vírou ti, kteří závěry opravdu přijmou.

Časopis, ač vychází prozatím pouze strojopisně a v několika desítkách exemplářů, obdržel řadu dopisů a došlo k řadě setkání s politickými osobnostmi i několika skupinami. O některých vás budeme informovat ve stručnosti a některé náměty v dopisech otiskneme. Protože předpokládáme, že dopisy budou přicházet i nadále, otevřeme od tohoto čísla pravidelnou část týkající se přímo názorů vyjádřených v listech a současně otevřeme pravidelnou, ač velmi krátkou informaci o jednáních s jednotlivci i skupinami, zastupující různé politické názory, vždy však opoziční a nebo alespoň oponentní. Věříme, že budeme mít příležitost v setkáních pokračovat a tříbit si jak názory, tak i zaujímat stanoviska.

Hlavní zaměření časopisu chceme v roce 1987, do kterého vám všem, vážení přátelé, dodatečně přežeme nejen zdraví, spokojenost a osobní úspěchy, ale především víru, že naše společné tužby začnou dostávat konkrétní podobu, zaměřit třemi směry:

- jednak na oblast ekonomickou a právní
- dále na oblast ekologickou, mírovou a lidských práv
- a na oblast světonázorovou, do které je nutné zahrnout jak oblast náboženskou, tak i politickou.

Protože ke konci roku 1986 a na začátku roku 1987 se do popředí zájmu mnoha lidí jak u nás, tak i v zahraničí dostala problematika dialogu v tom nejširším slova smyslu, který by se měl stát základem ekumenismu v oblasti náboženské a vlastní politické spolupráce řady názorových směrů před dosti konkrétně se projevujícími směry, nemůžeme do budoucna dodržet pouze pravidelné termíny čtvrtletníku a uvažujeme nad vydáním mimořádného čísla, které by se zabývalo pouze těmito náměty.

Věříme, že prostřednictvím našich důvěrníků budete reagovat na toto druhé číslo stejně spontánně jako na první vydání. Za to vám srdečně děkujeme.

Redakce

Pozdrav Chartě 77

V prvních lednových dnech tohoto mrazivého období si všichni přátelé, všichni, kterým je osud této země drahý, připomenou téměř neuvěřitelnou skutečnost, že totiž již uplynulo 10 let od chvíle, kdy se doslova celý svět dozvěděl o vydání prohlášení, které dostalo název Charta 1977 v Československu.

Po porážce reformních sil to byla první pozitivní skutečnost, která světu i celému národu manifestovala, že je možné, aby z popela porážky, rozčarování a zoufalství vystoupil fénix rozhodného odporu, naděje a vůle. Neuvěřitelné však zůstává, že toto prohlášení nebylo pouze vydáno, ale zůstalo fakticky přes všechna příkoří, násilí a pronásledování při životě. A život mu mohli vdechnout pouze lidé. Ti většinou vydrželi.

Věříme pevně, že to co jste započeli dokážete dokončit a to v plném přátelství, pochopení jeden pro druhého i pro další směry a proudy. Přejeme vám i sílu do vlastních změn své činnosti a práce s přihlédnutím ke změnám a vývoji jak u nás, tak především v sousední východní velmoci. Proto je nezbytné zanechat různic a osobních ambicí, být jednotní a spolupracovat se všemi silami, které si přejí změnu a reformu.

Doufáme, že další výročí si budeme moci připomínat ve zcela jiné situaci a za jiných podmínek.

To vám přeje Redakce.

§ 132 trestního zákona

Docela nedávno se mi náhodou dostal do ruky fejeton Václava Havla, který byl trochu nezvykle nazván "§ 202". Když pomínu uměleckou profesionalitu, s kterou jsou tradičně všechny práce V. Havla vytvořeny, musil jsem se zamyslet při dočítání nad realitou. V. Havel dne 7. 1. 1978, kdy práci dopsal, se domníval, že § 202 trestního zákona je, či bude, jak doslova píše: "... je to tak říkající paragraf budoucnosti. Paragraf roku 1984."

Letos již máme rok 1985, tedy dva roky po předpokládaném roce 1984. A jaká je skutečnost? V. Havel poukazuje na to, že se jedná o § bez historie, tedy cizí našemu právnímu myšlení, ale cizí i našemu demokratickému duchu, který tradičně odmítal taková ustanovení, která se lehce dala zneužít, či lépe řečeno byl konstruována za tím účelem, aby se zneužít dala. Pro upřesnění § 202 trestního zákona nese název "Výtržnictví". Má dva odstavce a dle prvního může být pachatel postížen krom jiných sankcí trestem odnětí svobody až na dvě léta. Ve druhém, kde se již musí sdružit do skupiny na 6 měsíců až 3 léta. Autor pak dochází v závěru svého brilantního článku k závěru, že uvedený § by mohl být použitelný při zesílené represii proti všem. Tedy jak proti nepohodlným, opozičně smýšlejícím a jednajícím, tak i proti lidem, kteří se prostě pouze stanou nepohodlnými pro některého byrokratického podúředníka v hierarchii státního aparátu, který uplatňuje své malé já v dnešní naší diktatuře. Tak tomu dozajista je v mnoha případech a bude tomu i nadále. V tom má V. Havel naprostou pravdu. Ovšem rok 1984 již minul a masové použití tohoto § nenastalo. Zaplať Bůh.

Dnes jsme však svědky něčeho jiného a nového. Já bych řekl přímo "kvalitativně" nového. V Rusku získal moc nejprve Andropov a po něm Gorbačov. Ve stínu jejich vlády se vypracovala nová, překrásná možnost trestního postihu prakticky všech. Jde o jasnou spirálu zvrácenosti a amoralnosti. Podstata spočívá v tom, že východní carové si usmyslili, že je potřebné něco udělat pro poddané, aby jednak cítili pevnou ruku, jednak, aby se domnívali, že alespoň nějaká spravedlnost je na tomto světě možná. Velmi vmlouvavě zaútočili proti korupci, nekvalitní práci, nedodržování pracovní doby, alkoholismu a především proti úplatkářství a rozkrádání. Ovšem pozor, tím rozkrádáním se myslí pouze ze státního, ne ze soukromého. Velmi obratně využili nárůstu nespokojenosti se všeobecným úpadkem morálky především vládnoucí špičky a současně po-

chopili, že této tzv. populární represe se dá využít k ničení prakticky všech. Navíc je to § zdánlivě nepolitický, neutrální. I u nás, kde naivita je jev okrajový, si značná část lidí myslí, že u rozkrádání jde o postih těch osob, které se vloupejí do státních objektů a zde kradou a nebo prostě ukradnou co jim přijde na oči.

Při dlouhodobém sledování postihu dle § 132 - Rozkrádání majetku v soc. vlastnictví v ČSSR přímo bije do očí, že jen nepatrné procento odsouzených se dopustilo opravdového rozkrádání - tedy krádeže. Velká většina odsouzených je ze nejrůznější formy podnikání, i když deformovaného vlastní skutečností socialismu. Velká většina získaných prostředků jde totiž na úplaty vedoucím jiných podniků a organizací na běžné a nebo přednostní dodávky a služby. § 132 však pohotově chodnocuje stejnou sazbou jak vlastní obohacení, tak i obohacení jiných osob, které zapříčinil z jakéhokoli důvodu stíhaný. A výše trestu? Opravdu příkladná. Ve třetí a čtvrtém odstavci je maximální výše trestu 15 let a možnost propadnutí majetku. Totéž je za vraždu. Ale zdá se, že mocipáni nejsou ani s touto výší postihu spokojeni a domnívají se, že by se měla značně zvýšit. Tak jako v SSSR, kde již dochází k popravám a tak jako v Bulharsku, kde se za podobné "zločiny" zvýšila sazba odlo do 30 let vězení. Tedy prakticky doživotí. Toto terorizování má plnit hned dva úkoly: jednak má vyvolat strach a jednek u postižených, kteří jsou převychováni prací v táborech s normou vysoce převyšující normu pracovníků na svobodě jsou nevyčerpatelným zdrojem levné pracovní síly.

I když v posledních měsících dochází sporadicky k postihu některých jedinců z vládnoucí špičky za tyto trestní činy a tyto případy jsou bombasticky a vytrvale zvěřejňovány, postih podle § 132 je zásadně určen pro ty dole. Representanti státu krást ze státního opravdu nemusí a také většinou to ani nedělají. Klasické slovo krádež je u nich totiž zaměněno za pocty, odměny a platy, které výrazně převyšují špičkové odměny opravdu pracujících. Existuje celá řada vyhlášek a směrnic, kterými jsou upraveny tzv. nepřímé příjmy nejvyšší mocenské kategorie. Zbytečně bych zde opakoval všechny výhody, které jsou obecně více méně známy. Od používání služebních aut, řidičů, placení nájmů za byty, přednostní odkoupení vilek a dalšího majetku po emigrantech a osobách, kterým byl majetek zabaven, až po zvláštní vládní prodeje na poukázky se zbožím z dovozu a nebo ze speciálních zemědělských podniků, kde se nehojí stroje - nými hnojivy a konče zvláštní lékařskou péčí a službou, aby se nedostali do styku s lidem ani při nemoci a sarti. A pro další zvláštní

důchody, lázeňská péče a konečně i státní pohřeb.

A nyní se dostávám k tomu, co je vlastně obsahem tohoto § 132, který se stále častěji používá a v budoucnu bude nejčastější ze všech paragrafů. K tomu, že tento § se běžně používá k postihu všech jedinců, kteří i po 40 letech chaosu, vládnoucí tuposti a naprosté ignorace všech základních ekonomických zákonů si ještě zachovali zdravý rozum a snaží se jej uplatnit v ekonomice a dále stále častěji proti těm, kteří sice jsou politicky nepřijatelní, ale kteří nemohou být stíháni a nebo nechtějí být oficiálně stíháni pro svoji politickou činnost, častěji pro své přesvědčení. Musím konstatovat, že je to opravdu výhodné pro represivní aparát.

Vždyť se nemusí a ani nesmí vytvářet hrdinové, vůbec se nikdo za takové lidi nesmí vzít, protože by upadl do přirozeného počezení, že podporuje tak ohavný čin, jako je krádež. I když krádež státního, což se zamlčuje a vytváří představa, že přinejmenším jde o stejně špatný čin. Ale ono o tak zlý čin nejde. Představme si, že dotyčný postihovaný opravdu něco vzal. Ať již pytel cementu, prkno ze stavby, nebo benzin. Jednak jde většinou o věci, které by moloch socialistické výroby stejně znehodnotil, ba často to má v plánu a tak jde vlastně o záchranu hodnot, jednak a to je pohled pravidelný, jde o hodnotu, která de facto tzv. zloději patří. Poohlédme na náš vývoj. Od samého začátku až dodnes se uplatňuje základní zákon socialismu, totiž ukrást co jenom lze. Pod rouškou znárodnování bez náhrady. Začalo se těžkým průmyslem a končí se rodinnými došky, nebo věcmi nahromaděnými nad tzv. únosnou mez, i z tzv. řádného výdělků. Není ušetřeno před znárodněním, tedy před krádežemi nic a nikdo. Tato právní a majetková nejistota je velmi důležitý činitel nátlaku, nátlaku, který vyvolává strach a u části našich chytráků snahu obejít zákon. Ale to není trvale možné. Člověk bez majetku, bez postavení není již plně člověk, je to větev z níž rve víchř poslední lístečky samostatnosti, hrdosti, podnikavosti a svědomí.

A máme zde celou charakteristiku tohoto §, který byl doceněn až teprve na konci 70. tých let a na začátku let 80. Vždyť je to opravdu ďábelsky geniální. Postihovat lidi za to co buď vůbec neudělali, nebo udělali, ale v menším měřítku, pod jiným úmyslem, s jiným cílem. A postihovat tvrdě a bez odporu těch, co chtějí obhajovat lidská práva. Právo na soukromý majetek mezi základní lidská práva se dnes nezahrnuje, ale nemůže se vystoupit proti ohrožení státního majetku, proti tomu, že lidé si doslova berou to, co jim bylo ukradeno, o co jsou denně okrádáni při historicky nikdy

nebývalém vykořisťování, o kterém líný kapitalista liberálního období a nebo otrokář na plantážích v koloniích by pouze snil.

Podívejme se na několik případů z poslední doby. Pod § 132 jsou často zahrnováni, kdo rozanožovali různé materiály politického i náboženského zaměření v zaměstnání /údajně prý rozkrádali elektrický proud, opotřebovávali stroje a zařízení a někdy si dokonce vzali i papír/. Dále tísť § byl postižen /než-li mu byl překvalifikován na méně závažný/ i náš přední tenisový odborník, nehrající kapitán Davis-cupu. Byl držen 7 měsíců ve vyšetřovací vazbě za ně příliš jasných okolností jen proto, že se patrně znelíbil vlád. garnituře /sport. oblast/. Jiný celkem známý případ je s velkou skupinou celníků, kam byl zařazen i vedoucí sekretariátu gen. ředitele, který přijímal různé příkazy z předsednictva vlády telefonicky, bez písemného potvrzení. Jsou stíháni zástupci zahraničních firem často jen proto, že odmítají přístup ke státní moci, jsou stíháni historici, kterým bylo již před mnoha lety zabráněno pracovat v jejich oboru a dnes jim je kladeno za vinu, že jako skladníci a nebo dělníci přešívají po pracovní době modely odsouzené k likvidaci a dávají je potřebným lidem. Tak by bylo možno pokračovat do nekonečna.

Jde opravdu o universální a perspektivní paragraf. Paragraf dnešní špatné přítomnosti a zoufalé budoucnosti. Paragraf nejen roku 1984, ale i roku 1986 a snad i roku 2000. Opravdu paragraf naší budoucnosti.

Jan Pravda

K případu M. Vaňka

Z mnoha případů zneužívání soudské kampaně proti rozkrádání soc. majetku, úplatků, atd. uvádíme jeden křiklavý případ.

2. 6. 1982 byl obvodním soudem pro Prahu 7 odsouzen Miroslav Vaňk, narozen 1. 12. 1937, bytem: Liebknichtova 5, Praha 5. Po- voláním režisér. Pod č.j. 2 T 56/82.

Hned úvodem tohoto případu je vhodné upozornit na některé naše zákonné ustanovení a předpisy, které pro jistotu ocitujeme, aby čtenáři bylo jasné, v čem došlo k zásadním nedostatkům a chy- bám. Zákon o prokuratuře č. 60/65 Sb. zejména se jedná o prokurá- torský slib dle § 39, podle kterého je povinen prokurátor chránit, střežit a prosazovat soc. zákonnost bez ohledu na jakékoliv vlivy. Řídit se úkony a rozhodovat spravedlivě ve všech věcech mu ukládá § 43 cit. zákona.

Pro soud a soudce tato povinnost ukládá článek 102 Ústavy ČSSR. Soud je povinen zjišťovat skutečný stav věci v trestním ří- zení, znát objektivní pravdu a zajišťovat obviněnému právo na ob- hajobu a na podkladě toho rozhodovat spravedlivě. To ukládá soudu a soudcům čl. 103, odst. 1-3 Ústavy ČSSR. Tato zásada je pro soud- ce ustanovena zejména v § 10 a 11 org. zákona pro soudy a v § 49 obč. soud. řádu.

Režisér M. Vaňk v roce 1980 podepsal tři smlouvy jako exter- ní spolupracovník MON /Mezinárodní organizace novinářů/ a to v oblasti režie, produkce a literární práce. Předání práce proběhlo 16. 10. 1980, ale byla prakticky prodloužena až do 5. 2. 1981, kdy byl přiznán k výplatě honorář za provedené práce.

V době, kdy vykonával M. Vaňk práce pro MON, byly mu předány tiskopisy této organizace bývalým ředitelem s tím, že byl povinen na ně vyplňovat objednávky a informovat vedení jedním průklepem o každém případě, kde vznikl MON jakýkoliv závazek vůči jiné orga- nizaci, což bylo pravidelně prováděno. Běžné projednávání s M. Vaň- kem jednotlivých objednávek a faktur prováděl tehdejší zástupce ředitele MON Josef Křivánek.

V případě, že M. Vaňk něco objednával pro sebe, mohl sice použít předepsaného tiskopisu MON, ale takový tiskopis nesměl být orazítkován razítkem organizace a nesměl jej ani podepsat ředitel MON, ani jeho zástupce. Tímto způsobem probíhala spolupráce celou dobu externího zaměstnání M. Vaňka.

Navíc k realizaci úkolu, pro který byl jmenovaný najat byla vytvořena tvůrčí skupina ve složení:

1. Jiří Volbracht - kameraman, Praha 6, Na Petřínách 72
2. Miloslav Lískovec - asistent kamery, Praha 7, Farského 9
3. Václav Prošek - fotograf, Praha 1, U Lužického semináře 49
/ateliér/

4. Miroslava Žaludová - architektka, Praha 6, Šumberova 44
5. Ing. Ladislava Gregorová - asistent produkce
6. René Nechtigallová, speaker, Praha 2, Vyšehradská ul.
7. Milan Procházka - stavba, Praha 4, V rovinách 99/555

Tato tvůrčí skupina pracovala v bytě M. Vaňka jednak pro nedostatek místa, což bylo prováděno se souhlasem MON, nebo případně v bytech a ateliérech členů skupiny. Pro urychlení práce této skupiny bylo povoleno, aby M. Vaněk nechal udělat razítko pro svoji potřebu a pro potřebu skupiny od Okr. podniků služeb v České Lípě s adresou svého bydliště, kde skupina pracovala. Toto razítko bylo běžně používáno, podobně jako v případech mnoha dalších tvůrčích skupin, pro objednávky nikoliv zavazující MON, ale zavazující vedoucího skupiny, případně další členy.

Dne 7. 11. 1980 byla předána objednávka na propůjčeném tiskopise MON s razítkem skupiny a s označením, že fakturace má být na adresu M. Vaňka jako soukromé osoby v restauraci 200 Koliba v Praze 7. Potíž je v tom, že M. Vaněk prohlašuje a trvá na tom, že objednávku osobně nevystavil. Soud se tímto faktem nezabýval a vzal jej za prokázaný. Naopak M. Vaněk prohlašuje, že teprve při placení konzumace použil uvedený tiskopis a požádal, aby mu byla vystavena faktura na jeho adresu a jmenem $\dot{\text{z}}$ za konzumaci v uvedené vinárně. Ať již objednávka byla provedena a nebo ne, rozhodující je, že neuvedl nikoho v omyl, ani neměl úmysl rozkrádat soc. vlastnictví a konečně jak uvidíme dále, fakturu také zaplatil.

Dne 24. 11. 1980 došla faktura na částku 933,- Kčs /chybná/

25. 11. 1980 došla druhá faktura na částku 822,- Kčs,
6. 1. 1981 napsal M. Vaněk dopis na RaJ v Praze 7, že částka Kčs 933,- 933,- mu nepřísluší, že uznává pohledávku 822,- Kčs. Zároveň požádal o vysvětlení a omluvil se, že tak pozdě odpověděl.

13. 2. 1981 místo odpovědi na dopis přišla upomínka na zaplacení obou faktur.

20. 5. 1981 přijeli do místa bydliště příslušníci VB s dotazem, zda je M. Vaněk ochoten zaplatit částku 822,- Kčs. Tentýž den jmenovaný fakturu zaplatil. Příslušníci mu sdělili, že tím je celý případ vyřízen.

26. 5. 1981 byl M. Vaněk předvolán na MO VB Praha 7, kde mu bylo oznámeno, že bylo na něj podáno trestní oznámení

15. 6. 1981 opět přišla upomínka na zaplacení částky 933,- Kčs /chybná/

15.11.1981 zaslal RaJ v Praze 7 omluvný dopis za opakované zaslání faktury 933,- Kčs, která M. Vaňkovi nepříslušela.

V této části je nutné podotknout, že kromě omylu při zaslání dvou faktur ze strany RaJ v Praze 7 nebyla nikdy uvedena částka Kčs 822,- požadována na MON, ale byla pouze vymáhána na soukromé osobě, přičemž navíc došlo k osobní návštěvě M. Vaňka na RaJ Praha 7, aby projednal celou záležitost s účetní p. Petřinovou, Letenské nám. 1, Praha 7.

Přitom se objevilo v protokole o výslechu dne 26. 5. 1981 údajné přiznání k činu ze strany M. Vaňka, což tento zásadně a od samého počátku popírá a je přesvědčen, že tato část byla do protokolu zanesena dodatečně a podpis byl falšován. Ovšem rozhodující pro soud by mělo být vyjádření obžalovaného při hlavním líčení, které bylo jednoznačné a pak by měl pouze zjišťovat rozpor a případně proč k němu dochází mezi ústní výpovědí u soudu a tím, co bylo zjištěno v přípravném řízení. Ani navržený důkaz obžalovaného expertizou pracích strojů a grafologickou skouškou nebyl připuštěn. Soud jednoznačně vycházel pouze z přípravného řízení, velice pochybného. Pochybného především proto, že obviněný nebyl seznámen se spisy a to tou formou, že v den, kdy se dostavil a na který byl pozván, mu bylo oznámeno, por. zemanem z OO-VB Praha 7, že vyšetřovatel je nemocen a seznámení proto neproběhne, ale bude stanovena dodatečný termín po ukončení pracovní neschopnosti vyšetřovatele. To se však již nikdy nestalo. Navíc je přinejmenším zarážející, že ač byl sepsán pouze jediný protokol s M. Vaňkem dne 26. 5. 1981, ve spisu předloženém soudu jsou hned dva protokoly.

Přesto byl Miroslav Vaněk odsouzen obvodním soudem pro Prahu 7 dne 2. 6. 1982 na 4 roky nepodmíněně podle § 132 odst. 1c za použití § 41 b tr. zákona, neboť soud došel k závěru, že M. Vaněk byl již jedenkrát odsouzen.

Protože však M. Vaněk poukázal na předpojatost soudu a obvinil jednoho soudce z toho, že žádal úplatek, aby buď trest zcela odstranil a nebo alespoň zmírnil, což lze jen velmi těžko překázat, byl odsouzen v době výkonu trestu podruhé, a to podle § 156 odst. 2 trestního zákona a § 156 odst. 1, písm. b/ na dva roky nepodmíněně. Tím byl dán předpoklad ke zrušení původního rozsudku obvodního sou-

du pro Prahu 7 a k vynesení úhrnného trestu odnětí svobody v trvání 6 let. Výstup M. Vaňka bude dne 5.5. 1988. V současné době se nachází ve výkonu trestu v NVÚ Brno - Bohunice.

I přes odvolání, které M. Vaněk podal a které se minulo účinností, se domníváme, že by se celý případ měl znovu a objektivně přezkoumat z pozice navržených důkazů.

Síla každého zřizení se prokazuje nikoliv ve slovech a utajování faktů a pravd, ale v otevřeném přiznání si chyb a zjednáání nápravy.

Jiří Stříbrský

Nikaragua - minulost, současnost a budoucnost

Vedle Afganistanu je dnes Nikaragua zemí, o níže se nepřestává prakticky denně hovořit a to nejen ve sdělovacích prostředcích, ale prakticky i mezi všemi vrstvami obyvatelstva, a to jak u nás, tak i v zahraničí. Názory se dlouho různily a dokonce jistou dobu převládal názor, že se jedná o jednu ze zemí, která se prostě svrhla dlouholetou diktaturu a snaží se jít vlastní cestou. Cestou chudé, rozvojové země, se smíšenou ekonomikou, úzkostlivě střežící svoji nezávislost. Tak nám je ostatně prezentována dodnes.

Jen tu a tam v záplavě propagandistického materiálu probleskne dobře zastírané čertovo kopyto pravé podstaty současného vývoje Nikaraguy. Nekapitalistická cesta výstavby země se začala v socialistickou výstavbu a nekonec se zatřpytí i její internacionální a komunistický vývoj jak je patrné, pravda je zcela jiná. A jako blesk z čistého nebe jsme si mohli přečíst, že před nedlouhým časem Charta 77 vydala prohlášení k její podpoře!

Je tedy načase naše čtenáře seznámit se skutečným vývojem v této zemi. Ač malá a nepočetná, má velmi složitý vývoj a proto rozdělíme toto seznámení na dvě části: a/ do revoluce v roce 1979 a b/ po této revoluci.

Nikaragujská republika /dřevní název Repùblika de Nicaragua/ je zemí o rozloze 143 000 km², s počtem obyvatel přibližně 3,5 mil. a hlavním městem Managuou. Je největší zemí ve střední Americe, pokud nepočítáme Mexiko. Na severu hraničí s Hondurasem a na jihu s Kostarikou. Omývají ji dva oceány, a to Atlantský a Tichý. Na západním pobřeží je největší hustota obyvatelstva. Obyvatelstvo se pak ze tří čtvrtin skládá z mesticů, zbytek jsou kreolové, černoši a Indiáni. Úřední jazyk je španělština. Zdrucující většina obyvatel jsou katolíci.

Do pádu Somozovy diktatury existovaly v zemi následující politické strany: Socialistická strana /která byla nástupkyní komunistické strany založené v r. 1925/, která byla od roku 1948 v ilegality. Dále Liberálně národní strana, která byla vládní stranou, sdružovala plantážníky v čele s rodinou Somozů a část buržoázie. Tradiční konzervativní strana sdružovala část buržoázie, spíše drobné a střední, a část středních plantážníků.

K jasné opozičním stranám patřila Republikánská mobilizace, založená v roce 1958, Nezávislá liberální strana, která se snažila zachránit tvář části plantážníků a buržoázie odtržením od vládnoucí

Liberální strany a konečně Sociálně křesťanská strana budovaná na principech křesťanských a sociálních.

V zemi existovaly dva odborové svazy: Federace pracujících Nikaragui a Všeobecná konfederace pracujících Nikaragui.

Pomineme-li dosti pohnutý vývoj Nikaragui v 19. století, který byl poměrně úzce spjat s vývojem celé střední Ameriky a Mexika, zjistíme, že USA v roce 1912 pod dosti chabou záminkou intervenovali svojí námořní pýchotou v této zemi, kde vojensky zůstaly až do roku 1933. Nebudeme sledovat střídání jednotlivých presidentů, neboť se většinou jednalo o stále stejnou historii. Důležité je pro nás další popis, že v roce 1926 byl zvolen opoziční kandidát na funkci prezidenta Nikaragui, proti vůli USA, kterým byl Sakasa. Námořní pýchota spojených států započala s přímým bojem, ale nepodařilo se jí pacifikovat venkov, kde pod vedením generála Augusta Cesara Sandina trvala guerillová válka, prakticky až do zavraždění Sandina v roce 1934 a v téže roce dopomohli USA novému muži k moci, kterým byl dosavadní velitel Národní gardy Anastasio Somoza. Po jeho smrti se stal novým prezidentem jeho syn Luis Somoza Debayl, který vládl v zemi až do vítězství revoluce v roce 1979, tedy rodina Somozů vládla nepřetržitě 40 let, což i na poměry Latinské Ameriky je nebývalý rekord.

Je bolestivým faktem, na který je však nutno stále znovu a znovu upozorňovat, že severoamerický přístup nejen k těmto "bahánovým" republikám ve střední Americe, ale k rozvojovým zemím jako celku je dosti špatný. Podporují většinou diktatury, které jsou do určité míry spolehlivým partnerem bez vstřícného pohledu do nedaleké budoucnosti. Problém pak stále útočnější vyvstává na celém světě, že totiž tato podpora vojenským diktaturám, které jsou nanejvýš zkorumpovány a prudce neoblíbeny u zdrcující většiny domácího obyvatelstva vhná americkou politiku do spirály chyb a nerozváženosti, což se pak samotným USA nemusí vyplatit, neboť se může stát, že ideje socialismu zachvátí jako požár suchý les, celý rozvojový svět. Vůbec nám přitom nejde o koketování se socialisty a dalšími podobnými směry, ale je nezbytné podporovat upřímnou snahu národů po svobodě, samostatnosti, podnikavosti a morálnosti.

Za této situace pak nastala v Nikaragui koncem 60. tých let a počátkem let 70. obdoba vývoji v dalších zemích podobného typu, kdy se počaly formovat opoziční síly jak levicového /socialisticko-marxistického typu/, tak i buržoázního charakteru.

Zprvu jen skupinky levicového, revolučního zaměření se začly v roce 1970 v jednotnou organizaci pod názvem Sandinevská fronta

národního osvobození /FSLN/ ze teoretika a hlavního zakladatele se považuje Carlos Fonseca Amador. Tyto nestejnorodé proudy i přes přísnou ilegalitu a přes získání určitých dodávek zbraní ze zahraničí nebyly schopny svést rozhodný boj se somozou. Tato situace se radikálně mění s tím, jak vedení FSLN se postupně obrací na Castra na Kubě, který velmi bystře rozeznal nabídnutou možnost a dodal nejen dostatek zbraní, ale i své instruktory a do jisté míry i finanční prostředky.

Protisomozovsky orientovaná buržoázie rovněž nebyla od počátku příliš jednotná, ale objektivní situace nárůstu levicových sil a zvyšující se represe ze strany Somozy jí vedly k vysoké aktivitaci. Podařilo se jí v období let 1970-1978 vyvolat a zorganizovat na vysokém stupni čtyři celostátní stávky s velkým politickým a ekonomickým dopadem. Vyplyvalo to i z faktu, že rozhodující podpora buržoázní opozice byla a disud je ve městech.

Po zavraždění nejvýznamnějšího buržoázního opozičního představitele Pedra Joaquína Chamorry, který byl rozeným vůdcem národa se jí podařilo shromáždit desetitisíce lidí na ulicích, aby protestovali proti vraždě, ale i proti samotnému somozovskému režimu. V červenci 1978 se pak opozice buržoázního zaměření reorganizovala a vytvořila Širokou opoziční frontu /FAO/.

V důsledku této reorganizace mobilizovala své organizace a rovněž podnikatele a koordinovala svou činnost s hodnostáři katolické církve. V zemi, která je nejkatoličtější v celé střední a snad celé Latinské Americe to byl rozhodující krok k vítězství. Zdálo se, že nic nestojí v cestě k jasnému vítězství buržoázní opozice v Nikaragui. Jenže početní převaha, ba přímo masovost buržoázní opozice na jedné straně, na druhé pak tradiční nedostatečnost organizovanosti, který zakládal demokratickou diskusi o přijímaných opatřeních se nemohl trvale prosadit proti akceschopné, výborně vyzbrojené a vojensky organizované FSLN.

Toto hodnocení podtrhuje událost, která se stala v létě 1978, v době počáteční ofenzivy revolucionářů. V to době došlo k odvážnému útoku sandincevců na Národní palác a zajetí rukojeňů. V důsledku toho byl Somoza nucen propustit kromě jiných podmínek řadu politických vězňů. Tento útok se stal v Nikaragui legendou. Přitom došlo k zajímavému skutku. V okamžiku, kdy skupina sandincevců vstupovala s osvobozenými vězni na schůdky připraveného letadla, strhl si jeden ze sandincevců šátek z obličeje, který měli všichni útočníci. Pohotiví fotoreportéři stiskli spouště a celý svět obletěla fotografie tohoto muže, který bude hrát určitou úlohu v druhé části na-

šeho článku.

Tímto mužem nebyl nikdo jiný, než-li Edén Pastora, jeden z vůdců operace. Všichni bojovníci této skupiny měli kódová čísla začínající od nuly. "Comandante Zero" byl právě Edén Pastora.

Pokud se poněkud vrátíme do počátků 20. století, které měly dalekosáhlé důsledky v politickém uspořádání země, zaujme nás fakt, že proces formování politických, ale i ekonomických sil v zemi byl velmi pronikavě poznamenán přímoú vojenskou intervencí USA, která začala v roce 1909 a s několika přestávkami trvala až do roku 1933. Svržení vlády Josefa Santose Zelayi /1893 - 1909/, který podporoval rozvoj domácího průmyslu s určitými protimonopolistickými prvky překazilo do jisté míry formování domácí buržoazie.

Vzhledem k tomu, že Somoza absolutně kontroloval Národní gardu vedlo poměrně rychle k vytvoření nové skupiny buržoazie úzce spjaté se Somozou. Za několik málo let Anastasio Somoza García jakožto vrchní velitel Národní gardy, prezident republiky a nejmočnější představitel buržoazie soustředil ve svých rukou absolutní moc nejen politickou, ale i vojenskou a ekonomickou. Struktura politických institucí v zemi byla založena na nikaragujské armádě. Na základě monopolizace politické a vojenské moci mohl Somoza diktovat pravidla "svobodné" kapitalistické konkurence v Nikaragui.

Tato situace vedla, pokud jde o politiku, k tomu, že v roce 1978 neměla opoziční buržoazie po 45 let somozovské vlády, žádnou politickou stranu, která by ji dostatečně reprezentovala, a navíc neměla ani politické zkušenosti, které by ji umožnily jednat tak rychle, jak by si přála, a které by ji dovolily získat vedoucí postavení v protisomozovském hnutí. Proto se v roce 1978 obrátila ke svým podnikatelským organizacím, k představitelům katolické církve, proto vytvořila FAO.

K tomu všemu se připojilo váhání Carterovy vlády pokud jde o nejlepší možné řešení politické krize v Nikaragui. Po zkušenostech s odchodem Šáha z Iránu a vzhledem k strategickému významu Nikaragui se konečně rozhodla vláda USA donutit Somozu k odchodu. Ovšem tento soustředěný tlak nastal v okamžiku, kdy dosáhl určitých vojenských úspěchů a ofenzíva revolučních sil opadla. Tedy příliš pozdě a v situaci přímého boje nevhodně.

FSLN, vědoma si dobře vojenské síly a rozložení sil nejen v oblasti vojenské, ale i politické, soustředila své síly na venkově, přičemž podporovala teroristické útoky ve městech /např. útoky na banky - tzv. zpětné získání majetku/. Dále považovala za rozhodující udržení politické nezávislosti revolučních sil a proto usilovala o to, aby lid na ní nepohlížel jako na pouhý přívěsek

nebo na podřízenou složku buržoázní opozice. V této etapě se zaměřila na vytvoření Hnutí jednotného lidu /MPU/ v červenci 1978. Toto hnutí se stalo tím, co lze nazvat sjednocením levicových sil; MPU sdružilo 22 politických a společenských organizací, téměř všichni všichni pod příjím a nesporným vedením sandinovců.

Tak byly vytvořeny oba bloky protisomozovské opozice. MPU na jedné straně a FAO na druhé straně.

Ústřední problém, který rozdělil složky nakloněné reformám /FAO/ a ty, které byly pro důslednou revoluci /MPU/, spočíval v postoji a v přístupu k ozbrojeným silám. Především v posledních měsících se politický boj soustředil na otázku zachování a nebo rozpuštění této síly - Národní gardy.

Velmi významnou roli v politice vytváření spojení FSLN zaujímala Skupina 12, založená v posledním čtvrtletí roku 1977. Tato skupina sdružovala nikaragujské osobnosti mezinárodního významu jako Fernandé Cardenal, Miguel DEscoto, Sergio Ramírez aj. Jednalo se tedy o intelektuály, kněze a některé podnikatele. Skupina vznikla z iniciativy FSLN jako součást její vojensko-politické ofenzivy v říjnu 1977. Hlavním posláním Skupiny 12 bylo, jak sandinovské vedení interně zdůraznilo, stát se "magnetem pro složky, které vstoupí do FSLN nepřímo a rychleji, než kdybychom je k tomu získávaly přímo sami".

V konkrétní situaci představovala tato skupina "velmi důležitý prvek neutralizace místní a mezinárodní buržoázie, která zpochybňovala objektivně demokratický charakter vývoje zaručovaný FSLN". Skupina 12 tedy umožnila stáhnout kolem sebe různé společenské a politické síly, poplatně nepřímo FSLN. Skupina se řídila po celou činnost jak na národní, tak i mezinárodní úrovni příjímající pokyny FSLN. Hrál významnou roli v mezinárodní a diplomatické izolaci Somozovy diktatury a zprostředkovávala značnou mezinárodní materiální i politickou pomoc levicovým revolučním silám. Na její obsazení a charakter bylo možné a také se podařilo nalákat mezinárodní demokratickou veřejnost a delší dobu i některé liberální síly v USA, ale i ve Vatikánu.

Skupina 12 měla ovšem ještě jeden úkol. Vzhledem k možnosti řešení politické krize v Nikaragui cestou voleb měla vyjadřovat stanovisko lidového hnutí v této formě boje.

Vnitřně se Skupina 12 vtělila do buržoázní široké opoziční fronty. Sdružovala kolem sebe liberální a důsledně antisomozovské skupiny, které lavírovaly a navíc si hrály s myšlenkou celonárodní

jednoty. Dále vyvíjela tlak na buržoazní sektory, aby navazovaly praktické svazky s FSLN. Nakonec se Skupině 12 na základě vývoje revoluční situace a v důsledku úzké spolupráce s FSLN podařilo koncem roku 1978 prakticky zničit opoziční buržoazní frontu a převést část kolísající buržoazie a intelektuálů do tábora FSLN.

Ani FSLN nebyla zcela jednotnou organizací, což se projevilo po porážce zářijového povstání, ke kterému dala signál FSLN tím, že krátce předtím se jí podařila akce útoku na Národní palác v Managuai, při které byl Somoza nucen splnit požadavky útočníků. Byl nucen propustit politické vězně /které mu předem předložili útočníci - jednalo se o vězně pouze z řad levice/, dále nechal vysílat ve všech sdělovacích prostředcích prohlášení FSLN k lidu a zapletl půl milionu dolarů do pokladny FSLN. Situace se stratégu ve FSLN a kubánským poradcům zdála natolik zralá, že vyvolali povstání, které však bylo vzápětí krvevě potlačeno. Následné rozpory v organizaci FSLN vedly k rozdělení na tři složky. Nejdůležitější postup však byl volen v té, která přímo podléhala Castrovi. Její důslednou politikou se podařilo uměle opět slepit všechny tři směry v jednotnou organizaci a to v období od října 1978 do března 1979, kdy se opět vytvořilo jednotné vojenskopolitické vedení, ve kterém prokubánské síly již hrály jasný prim.

Od té doby byla již FSLN schopna diktovat podmínky jednání ostatním složkám protisomozovské buržoazie. Hnutí jednotného lidu, které bylo pod přímým vedením sandinoců, poté, co se sandinocům podařilo rozrušit buržoazní opoziční frontu v posledních měsících roku 1978, se na základě MPU utvořila v únoru 1979 Národní vlastenecká fronta /FPW/, která zahrnovala rovněž strany maloburžoazního charakteru, jako např. Nezávislá liberální strana - PLI a Křesťansko-sociální strana - PSC.

Daniel Ortega /FSLN/ v roce 1978 prohlásil: "Jde tu o zachování vedoucí politické úlohy FSLN a takto zabráníme, aby se buržoazní opozice politicky dostala do čela protisomozovské fronty, protože boj se vede a řídí pod našimi hesly. Proto přisuzujeme této frontě pouze charakter taktického a dočasného spojení".

Tato široká protisomozovská fronta, nazývaná rovněž v roce 1979 "Národní jednotou", měla podle předpokladů FSLN nabýt konkrétní podobu spojení FPW s buržoazní FAO, ovšem pod vedením FSLN. Přes úsilí sandinoců se nepodařilo některé složky FAO zapojit do této aliance. Je však osudovým momentem a zřejmě nenapravitelnou chybou všech buržoazních složek na celém světě, že podceňují ne-

bezpečí taktické převahy marxistů při všech národně osvobozeneckých zápasech.

Tato situace získala specifickou formu v červnu 1979, kdy Somoza tlečen k odchodu jak severoamerickými diplomaty, tak i vnitřním bojem, který byl již bezperspektivní, se moci vzdal a ze země uprchl. V Managui se narychlo ustavila vojensko-civilní junta, do jejíhož čela se prosadil politik Urcuy. Tato junta se však u pochybné moci udržela pouze jeden den. Na místo junty vznikla vláda národní obnovy, která kromě tří sandinovců zahrnovala dva představitele nesomozovské buržoázie. Ustavení této vlády plnilo dva úkoly, které jí dala FSLN. Jednak skoncovat se Somozou a jeho garniturou, případně i s pokračovateli a jednak, což bylo důležitější, vytvoření zdání demokratičnosti a celonárodní jednoty zabránit dalšímu případnému zásahu USA.

Již program této vlády, který byl jasně v duchu cílů FSLN ukazoval směr, kterým se vývoj v Nikaragui bude dále ubírat.

Program vlády národní obnovy se skládá z následujících bodů:

- 1/ Rozpuštění Národní gardy a nahrazení pravidelnou armádou složenou z příslušníků FSLN
- 2/ Rozpuštění obou komor dosavadního Kongresu
- 3/ Správa země byla svěřena do rukou pětičlenné prozatímní vládě, jejímiž členy byli Sergio Ramirez, Violeta Chamorrová, Alfonso Robelo, Daniel Ortega a Moises Hassan
- 4/ zákonoděrná moc byla svěřena pětičlenné vládě a 33 členné státní radě. O přijetí zákonů se hlasovalo dvoutřetinovou většinou, přičemž Státní rada byla složena z hlavních představitelů protisomozovské opozice
- 5/ hlavními úkoly Státní rady bylo vypracovat urychleně nový volební zákon a návrh nové nikaragujské ústavy.

Dr. Aleš Svoboda

Je terorismus cesta?

Často se nás na to ptají. Shodli jsme se na tom všichni, když jsme připravovali toto číslo. Především se dotaz stal aktuální poté, co ČTK prostřednictvím prakticky všech sdělovacích prostředků odvysílala informaci, že v předvečer 28. října 1986 došlo k výbuchu v Č.B.

Často spolu s dalšími přáteli diskutujeme nad současným vývojem jak v naší zemi, tak v celém východním bloku, ale nakonec o vývoji v celém světě, ale v jednom se shodujeme jednoznačně. Ne - terorismus není naše cesta. Nemůže být a domníváme se, že není ani v plánu žádné jiné aktivní skupiny a snad ani žádného soudného jednotlivce, ať již názorově stojí na jakékoliv platformě.

Jde totiž o příliš vážnou a dokonce zásadní věc. Terorismus totiž stále více svádí a stává se pomalu v celém světě svůdnou chimérou. Ovšem chimérou koho? Jako modlu terorismus vaňávají palestin- ci, různí mohamedánští fundamentalisté, sňkhští nacionalisté, ale také Arménci, aj. Ti všichni nepatří do Evropy, ani místně, ale ani, a to je důležitější, ani myšlenkově. Horší je, že k terorismu se buď přímo a nebo nepřímo hlásí nejrůznější ultralevé i ultra- pravé skupinky v Evropě. To je horší, neboť patří do nějakého vý- běžku evropské kultury, která vždy, ať již vědomě a nebo dokonce v negaci, vyrůstala na principech křesťanství a humanismu, velmi těžko prosazovaného především v Západní Evropě. To co patřilo tra- dičně k Východu /tedy Rusko a země pod tureckým panstvím/, tam je pochopitelné, že terorismus z nejrůznějších příčin živnou půdu na- cházel. Ale jak to, že na Západě? Vede k tomu obecný nihilismus, cynismus a morální úpadek, který bez rozdílu geografických oblastí zachvacuje dnes jako rakovinový nádor celý svět? Nebo je to v po- hodlnosti, ovšem pouze zdánlivé, jako feray politického boje? A nebo je to odněkud šířeno a pěstováno za účelem vyvolání chaosu?

Domníváme se, že od všeho je zde část. Vždyť o tom svědčí nejnámější případy politických vražd, únosů a zajímání rukojmí, kteří jsou často bez lítosti vražděni. Jsou státy, které teroris- mus živí a považují jej za nejpohodlnější způsob boje tam, kde nestačí jejich slabost jak politická, tak i mravní. Pro nás, kte- ří toto vše známe a víme, jak mechanismus negace pracuje, je to jasné a vyřízené, ale pro některé mladé lidi, naše přátele nebo potenciální přátele není verovný signál, který by jim v hlavě po- čal prudce vířit, jakmile se terorismus jen přiblíží. Pro ně tento

článek píšeme.

Někdy se klade otázka, zda byl terorismem tajný boj podzemního hnutí během II. světové války proti nacistům a fašistům. Ne to terorismus nebyl, ale přeci jen k němu měl v některých případech velmi blízko. Typický případ je atentát na R. Heydricha. A zde jsme u jádra věci. Přesto, že atentát provedli vojáci čs. zahraniční armády /nikoliv teroristé/, kteří plnili příkazy svých velitelů a v konečném pořadí i zahraniční vlády v Londýně, která byla nad její pochybnost zcela legální, přesto důsledky atentátu byly opravdu tragické. A zde jsme u druhé části odsouzení terorismu. Ten je praktický. Jaký má naději na úspěch teror? Jedno je jasné. Tam, kde vládne nespravedlivá vláda a nebo spravedlivá např. vůči jedné vrstvě nebo sociální skupině a nespravedlivá vůči jiné /viz např. Angličané v Indii jako v kolonii/ ale ve své podstatě demokratická a humánní, jako např. vláda Francie v Alžíru v době alžírské války, tam může terorismus mít svůj praktický význam a především naději na úspěch. Je to opravdu paradoxní, ale pravdivé, že čím je moc a nebo vláda jemnější, demokratičtější, ač ne v celku /tedy ve všech aspektech/, tak je terorismus účinnější a bohužel vítěznější. Protože takováto demokratická vláda se totiž ohlíží na oběti a především na oběti mezi civilním obyvatelstvem a je přístupná k jednání buď přímo s teroristy a nebo alespoň s těmi silami, které k terorismu mají daleko a jsou tedy umírněné a pro moc v dané chvíli východiskem z nouze. Ovšem tam, kde totalitní režim vládne opravdu terorismus nemá naději na úspěch. Po teroristickém útoku mohou následovat takové represe, které zničí ve svých důsledcích nejen teroristy, ale i všechny potenciální protivníky této moci. A to přeci snad není cílem těch sil u nás, které se terorismem alespoň v myšlenkách zabírají. Nebo snad ne?

Také se klade často otázka, zda terorismu provádějí pouze levicové skupinky /lépe řečeno ultralevé/. Jde o optický klam, ale není tomu tak. Jen vzpomeňte na pokusy odpovědět na teror rozpoutaný ETA /organizace Basků/ ve Španělsku především krátce po smrti gen. Franca. V té době, kdy demokratická vláda byla poměrně slabá a teror počal ohrožovat život obyvatel i dosavadních struktur nejen mocenských, počaly vznikat skupinky ve Španělsku a po jejich vzoru i jinde, které byly jasně pravicové. Jen vývoj událostí a stabilizace v zemi objektivně zabránily odvetnému teroru. A to je velmi vážný problém. Nešlo o nějakou náhodu nebo nerozváženost, ale o

situaci, kdy část důstojníků, ale i dalších skupin ve Španělsku roztrpčena a zoufalá z nedostatečně pronásledovaného terorismu levého spjatá v této zemi s mimořádně vyvinutým citem pro čest a vlast vedla k jakési odrůdě politické krevní msty. Jak však další vývoj ukázal a potvrdil, to bylo jedním z hlavních cílů teroru IRA, destabilizovat rodící se demokratické instituce ve Španělsku, vyvolat teror zprava a snad v důsledku vyvolat pravicový převrat, který by masy lidu vrhl zpět do náruče ultralevičácké ideologie.

Příklad Španělska zdaleka není ojedinělý. Vždyť snad si každý z nás dokáže představit, co by se stalo a dělo, kdyby opravdu došlo k několika teroristickým aktům v naší zemi. Došlo by k totální destrukci vznikajících a snad i působících oponentských, ale i opozičních skupin a k prudkému utužení moci vlád. garnitury. Nemluvě již o tom, že boj proti důsledkům teroristických činů by mohl zmást značně velkou část našich lidí, a to by, uznajete, byla neodpustitelná chyba.

Redakce

Sovětské ekonomické reformy a M. Gorbačov

Na XXVII. sjezdu KSSS, který končil prakticky ve výroční den nástupu M. Gorbačova do funkce, se hodně mluvilo o změnách ekonomického mechanismu, ale v té době došlo pouze k obratnější centrální manipulaci zdrojů, které byly k dispozici. Přitom, v podstatě zůstaly zachovány staré ukazatele plánu. Novější byla a je tato manipulace v tom, že se snaží prostřednictvím centrálního plánu maximum akumulace /tedy investic/ přeorientovat z dosavadní výstavby na modernizaci s použitím modernější techniky. K přerozdělení došlo ovšem prakticky značně opožděně, přes usilovnou snahu M. Gorbačova po urychlení, tedy v době, kdy pětiletý plán byl již rozepisován do podniků a tím dodavatelско-odběratelské vztahy běžely podle zaběhnutého scénáře. A ten, jak víme, je největší slabinou. To pravděpodobně^{po} vede k tomu, že přes veškeré úsilí, vynakládané v současné době k urychlení růstu v průmyslu, nastane snížení tempa růstu a navíc se brzy objeví černý mrak všech socialistických reform /včetně ČSSR/, totiž v tom, že se hospodářskému vedení bude zdát normativ hmotné zainteresovanosti přece jen příliš vysoký vzhledem k dosavadnímu tempu růstu mezd a může nastat situace tvrdého střetu o růst nominálních, ale i reálných mezd. Není pochyb o tom, že M. G. bude i nadále se snažit plnit jednu ze základních tezí, o nutnosti růstu životní úrovně lidu a to nejen v oblasti množství a kvality výrobků, ale i v otázce možnosti si je zakoupit.

Z ostatních systémových změn, které byly provedeny a nebo alespoň připraveny od 1. 1. 1987 můžeme zaznamenat následující:

- a/ přeorganizace centrálních řídicích orgánů a některých VNH /sdružení/, do nichž jsou začleňovány výzkumné a vývojové organizace. To ovšem vede k jednomu faktoru, který se sice krátkodobě zdá být pozitivní, ale dlouhodobě spíše negativní. Totiž to, že výzkum a vývoj se "příliš" konkretizuje a tím se nedává prostor pro teoretický výzkum. Sice je možné předpokládat, že se poněkud zvýší počet vynálezů, zlepšení a snad i vyřešení některých státních výzkumných úkolů, ale dlouhodobě dojde ke stagnaci.
- b/ částečné uvolnění drobného podnikání, povolením 29 druhů činností, které budou moci vykonávat jednotliví drobní výrobci doma. Tento zákon je však velice zdůžený proti tomu, co se původně

navrhovalo a pripravovalo a co by bylo pro sovětskou ekonomiku ozdravujícím prvkem. Zdá se, že v této otázce došlo při projednávání v politbyru ke kompromisu. S tím souvisí již počátkem letošního roku povolené drobné podnikání v zemědělství, tzv. pronajímání farem pro jednotlivé zemědělské rodiny. Jedná se výhradně o živočišnou produkci s tím, že se mají využívat opuštěné malé stáje, vepřiny a drůbežárny, přičemž tzv. podnikatel si může krmivo vypěstovat, ale spíše jej dostane ke koupi a nebo mu bude přiděleno podle druhu uzavřené smlouvy, což má vést nejen ke zvýšení produkce masa, ale především ke snížení nákladů na 1 kg přírůstku živé váhy a současně k snížení ztrát.

c/ v oblasti dodavatelsko-odběratelských vztahů dojde k úpravě jakosti produkováných a posléze i prodáváných výrobků v tom, že zákonem byla vytvořena komise jakosti, jako nový mezičlánek mezi výrobou a obchodem. Přes hrozící sankce za nekvalitní výrobky není řešen problém klesající kvality v zásadě, ale opětně v oblasti právně-byrokratické, která se dosud vždy ukázala jako slabina. Žádná komise jakosti nemůže nahradit dobře fungující trh, kde nabídka převažuje poptávku a tím je nucena sama ze sebe zkvalitňovat vlastní výrobu. Ale to bychom předbíhali možnosti nejen sovětské a vůbec socialistické ekonomiky jako takové, ale především možnosti překonání dogmatu centrálního plánu.

d/ v zahraničním obchodě se od 1. 1. 1987 zkouší experiment, kdy prvních 70 výrobních organizací obdrží licenci na přímé obchodování s kapitalistickou cizinou, bez prostřednictví monopolizovaného podniku zahraničního obchodu. To by mělo vést k tomu, že vytypované podniky budou nuceny zkvalitnit výrobu natolik, aby byly schopny konkurovat zahraničním výrobkům a za prodané výrobky v zahraničí si mají vytvořit finanční předpoklady pro nákup surovin, strojů a materiálů na zahraničních trzích, což je opětně ve svých důsledcích předpokladem budoucího možného vývozu na kapitalistické výrobní trhy. Je pozoruhodné, že se již objevily názory některých ředitelů vybraných organizací, že o tento krok příliš nestojí. Dokazuje to, jak minimální podnikavost v těchto pracovnících je, jak jsou navyklí na stereotypní plnění daných úkolů /přirozeně, že jsou stejně navyklí i na neplnění a zdůvodňování tohoto neplnění/ a jak nízkou odpovědnost mají. Přesto se předpokládá a Sovětský Svaz se tím již ani netají, že se zcela vážně uvažuje o vstupu SSSR do některých mezinárodních organizací, které chrání vynálezy, patenty a ochranné známky.

Tento jev je ovšem nutným předpokladem budoucího otevření dveří skutečnému obchodu se Západem.

Ovšem základní systémový prvek přetrvává - vztah podnikových důchodů na ukazatele rozepisovaného centrálního plánu. Tím ovšem zůstávají objektivní podmínky pro takové chování podniků, které se orientuje extenzivně. Během 2 - 4 let se proto musí projevit za těchto podmínek to, že výrazný obrat od extenzivního rozvoje k intenzivnímu není možný. Teprve v této okamžiku se projeví, jak je to se sovětskou ekonomikou doopravdy a jak to je s tou propagovanou a do nebe vynášenou schopností, chytrostí a pracovitostí sovětských pracujících. I přesto, že M. Gorbačova razí heslo otevřenosti a "zveřejňování", projevilo se zatím v některých okrajových, snad o zajímavých a rozruch budících oblastech, ale v ekonomice jde vlastně vše po starém. Utajovaných a nebo zkreslených údajů a informací je tolik, že nelze objektivně zjistit skutečnost.

Podstata věci totiž spočívá v tom, aby se přešlo od poloreform k reformě takové, která se opravdu dá přirovnat k přestavbě, o níž tak často a s takovou chutí hovoří M. Gorbačov a tato přestavba celé ekonomiky dostala charakter revoluce. Revoluce je však možná pouze tehdy, pokud se prorazí začarovaný kruh, který je sevřen plánem. Podaří-li se plán překonat, i kdyby měl dále jako statisticko-evidenční forma zůstat, pak bude moci sovětská ekonomika vykročit vpřed do XXI. století celou svou silou. Jedině to by se mohlo považovat za opravdu revoluční krok.

Tento článek si nedělá ambice, aby byl nějakým hodnotícím, nebo analyzujícím příspěvkem k politickým událostem v SSSR. Poslední vývoj především pak po událostech v Alma-Atě získává na překvapivé rychlosti a stává se dramatickým především proto, že gen. tajemník Gorbačov si stále jasněji a jasněji uvědomuje, že síly, stojící proti jakýmkoliv změnám kladou tuhý odpor a snaží se všechny akce torpedovat. Tím se stalo, že ke dvěma dosavadním bodům změn: přestavba a urychlení nyní byl přiřazen třetí - totiž zveřejňování nebo veřejnost, přičemž by se mohlo stát, že právě tento prvek se stane rozhodující pro další politický a koneckonců i ekonomický vývoj SSSR. Podaří-li se probudit masy lidu z apatie a latergie, ve které byly po celé desítky let, mohla by nastat obdoba velkých vpravdě revolučních změn.

Redakce obdržela prostřednictvím svých důvěrníků několik dopisů, které sice není možné uveřejnit všechny, jednak pro nedostatek místa, jednak proto, že svým obsahem vybočují ze zaměření časopisu. Přesto však některé otiskujeme celé a z dalších vyjímáme.

Dopis č. 1 - Připomínka k jednomu předmětu sváru

Hned na začátku chci zcela otevřeně říci, že jsem byl postižen tímto režimem v té tvrdší podobě. Byl jsem zatčen a odsouzen. Nebylo to na dlouho, ale poznamenalo to můj další život jak tím, že toto káinovo znamení nemohu již nikdy smýt, tak i vnitřně, neboť prohlašuji, že celý můj případ byl mistrně vykonstruován a doveden až do konce.

Ale o tom nechci psát. Snad až jindy a budete-li mít zájem. Rád bych napsal něco z toho, co jsem poznal a prožil. Již ve vazbě a ještě daleko lépe a jasně v lágru jsem se setkal s desítkami lidí, převážně mladých a lidsky čestných i upřímných, z nichž většina se dostala do lágrů buď za věci, které by snad nikde na světě netrestaly vězení, nebo doslova za odlišné, svérázné myšlení, názory a někdy i projevy. Většinou se jednalo buď o příživnictví, výtržnictví nebo drobné rozkrádání, které by upřímně řečeno bylo možno postihnout i pouhou pokutou. Jednalo se často o krádeže jdoucí do několika set korun; o nedodržení dohledu, tedy formy jakéhosi domácího vězení jen proto, že dotyčný tzv. nevedl řádný život pracujícího člověka a byl vlastně pouze nepohodlný určitěmu stranickému funkcionáři v místě bydliště a nebo pracoviště. Nechci a ani nemohu líčit ty přímo absurdní případy, za které se lidé dostanou do kriminálu. Bylo by to často k smíchu, kdyby při tom neběhal mráz po zádech.

Většina těchto lidí je po propuštění z lágru vystavena dalšímu pronásledování, které je velice specifické, ale dokonale promyšlené a ve svých důsledcích zhoubné na život těchto především mladých lidí. Nekonečné šikanování od zaměstnavatele, úřadů, bezpečnosti, ale i od spousty spoluobčanů.

Nejde mi, abych byl přesný, o útok na bezpečnost, soudy a výkon trestu jako takový. Nelze zrušit celý represivní aparát, jak se mu oficiálně říká. Ale jde mi o to, vidět jasně, že vedle opravdu velmi těžko napravitelných recidivistů, násilníků, vrahů a zlodějí jsou dnes v lágrech lidé, kteří tam opravdu nepatří.

Oš lidí, kteří jsou na prvý pohled psychicky nemocní, ale nikdy nebyli lékari vyšetřeni, lidé, kteří se např. prostě toulají /dříve se jim říkalo krajánci/, lidé, kteří pracují příležitostně, ale nikoho neokrádají, nebo mladí lidé, kteří se dopustili recese, za kterou se dříve dávalo pokárání. A pak mladiství. Setva škole ošrostlí, něco přes 15 let a často za tak absurdní věci, kdy by spíše potřebovali pomoci a poradit. Schválně pomím tzv. politické, o kterých snad není třeba ani mluvit. Ale také jsem se setkal s řadou mladých lidí, kteří saří za propagaci fašismu. Nevědí co to přesně bylo, ale vykřikovali hesla, a směšně detailně napodobili něco, čemu nerozuměli, ale co jim připadalo jasné, nekomplikované a přitom, a to je hlavní, protikomunistické. O této části mládeže se taktně mlčí i ve zprávách zahraničního rozhlasu a nechtějí o nich nic vědět ani ti, kteří hlásají lidská práva. Opravdu to asi tam nepatří. Ale z čeho vzniká ten jasný, živelný odpor a nenávisť? To jsem se velmi často ptal již tam. Myslím, že z toho, že současný náš politický systém jim připadá absurdní a nepřijatelný a přitom nerozumí, ač by i chtěli, složitému vysvětlování intelektuálů z řad kritiků. Nedá se nic dělat, ale pro mnohé lidi není to nekořečné teoretizování a hledání stále složitějších a složitějších pojmů pro věci, které jsou na první pohled jasné.

A přitom nejde o maličkost. Vždyť při střízlivém odhadu je stále ve věznicích na 60 - 80 tisíc osob a dokonce některé prameny uvádějí okolo 100 tisíc vězňů. To je ohromné množství na tak malý stát a v porovnání s mnohem většími státy západní Evropy to dokazuje výši represe v socialismu. Ovšem za závažnější otázku, kromě tohoto vlastního postihu lidí vidím v tom, že je na čase již se postavit nejen negativně k takovýmto represím, ale stavět se zcela jinak k těm propuštěným, kteří jasně vysvětlí svůj postoj a důvod proč byli odsouzeni. Nikdy, a to opakují, nebude možno přijímat kriminálníky bez výběru a bez hodnocení, ale není možné se k nim jako ke skupině zcela stavět negativně. Ba právě naopak. Značná část z nich má jasné a vyhraněné uvažování. Totiž zcela negativní k tomu všemu, co se dnes u nás děje a k čemu většina těch netrestaných, slušných jen přihlíží a mlčí a mlčí. Vždyť ta mlčenlivá většina národa kolaboruje a je určitým způsobem spoluodpovědná za to, co se dnes děje. A v těch propuštěných, v těch, kteří vše v plné nahotě poznali na vlastní kůži je ohromný potenciál odporu, nenávisti a snahy po nápravě. To je nezbytné využít. A nestavět se do role dalšího soudce.

Často jsem slyšel názor, že značná část trestaných lidí se stala konfidenty, a že není na ně jako na celek žádná spolehnutí. Opravdu se to tam zkouší téměř na každého, kdo trochu myslí a uvažuje. Ale zkouší. Nejde říci, že by byla většina těch osob zlomena i přes opravdové hrůzy, které mnozí zažili a které ani ve snu nepředpokládali. Ale cožpak se to nezkouší i na ty ostatní? Dokonce si myslím, že venku mezi těmi slušnými je těch udavačů mnohem a mnohem více. A jde z nich větší strach? Zdá se, že nikoliv. A navíc jsem poznal řadu dalších, kteří opravdu na čas podlehli svým pronásledovatelům a dokonce i s vědomím ostatních a nebo i bez této informovanosti postupovali česky: aby se vlk nažral a koza zůstala celá. Ale v srdci zůstali stejní, což se ukázalo po propuštění, kdy o tom ihned mluvili a uvedli o ostatní, kteří neměli odvahu se přiznat. To se mi nikdy na svobodě nestalo, že by udavač přišel a řekl mi to. V lágru a po něm několikrát.

A proto chci zdůraznit, že je nutné se nad celým dosevaďním přístupem k trestaným nejen zamyslet, ale přehodnotit názory a stanoviska a vidět celý ten problém v plné šíři a využít toho pozitivního, co z něj vyplývá. Není toho málo.

Karel Černý

Dopis č. 2 - bez názvu /doplňujeme: Jaký je smysl a cíl?/

Vážená redakce,

Dostal se mi do rukou váš časopis Alternace, již ani nevím od koho. Budu upřímný. Vyvolal ve mně smíšené pocity. Na jedné straně dosti negativní, především tím, že se vlastně nejedná o časopis, ale soubor článků různé úrovně a bez jednotícího prvku, což jste si jistě vědomi, na druhé straně pozitivní pocit a o tom bych rád napsal pár řádků.

Věřím, že profesionální úroveň časopisu se zlepší, pokud ovšem bude dále pravidelně vycházet. Mnohem důležitější je úvodní prohlášení, které je krátké a trochu rozpačité. Jakoby se skupina nebo skupinky lidí dohodli, že si budou vydávat svůj časopis, kde budou vzájemně řešit své problémy. Jenže ty problémy by neměly řešit úzká skupina lidí a je otázkou zda tak anonymně. Já jsem, a to prohlašuji zcela otevřeně, pro anonymitu a pro jistý stupeň illegality, nebo spíše poloillegality, který časopis předvádí. Ale jeho podtitul: "časopis nesocialistické opozice" je velice závažný

pokud je myšlen zcela opravdově. Jsem první, kdo se hlásí a bude vždy hlásit k opozici. Nebojím se toho slova a nebojí se jej ani řada dalších přátel, s kterými jsem o tom hovořil. Nikdy jsem nebyl pro nějakou jinou formu činnosti. Všechny snahy a prohlášení těch dalších o tom, že jim nejde o vytvoření opozice, ale pouze o dodržování lidských práv, o otevřenost a legalitu. Nebo dokonce tváření se, že vůbec nejde o nic jiného, než-li o kulturní, historické, sociologické, ekonomické aj. studie a tvorbu bez politických ambicí jsou buď lhaní si do kapsy a nebo vytváření dojmů. Dokonce je možné, že určitou dobu tento písek házený ~~na~~ oči současné moci působil, ať o tom pochybuji, ale stejně každý považuje jakékoliv angažování se do veřejné činnosti /dokonce i opravdově nepolitické/ mimo státem vymezený koridor za politickou činnost ať je prohlášení jejích autorů a tvůrců jakékoliv, neboť totalitní systém nic jiného nejen nepřipustí, ale ani nechápe. Navíc jakékoliv angažování se mimo těch, které jsou mocensky povoleny je opravdově politické, ať to již sami angažující se tak berou a nebo ne. A to se týká i církvi, i kultury, vědy atd. V této oblasti tedy snad je jasno. Ale co nedovedu pochopit je to prohlášení o "nesocialistické" opozici. Cožpak u nás byla a nebo snad je nějaká socialistická opozice? Pokud se redakce hodlá odlišit od skupiny bývalých členů strany, kteří byli vyloučeni, nebo sami odešli a nyní kritizují své bývalé spolupracovníky a celou stranu a hledají spolupráci s jinými socialistickými a nebo komunistickými stranami v zahraničí, pak by bylo vhodné zvolit jiný název, který by byl pozitivní a nikoliv negativní ve vztahu k tzv. socialismu.

Jsem osobně přesvědčen, že dnes v naší zemi nikdo nechce současný tzv. reálný socialismus. Mám dojem, že jej nechce prodlužovat ani zdrcující většina členů strany. Neboť i tam převládá většinou dosud tichý názor, že jsou nutné velké reformy? Jenže oni je považují ještě za žádoucí a konečné řešení. Já si myslím, že ohromná většina národa by jakékoliv změny přivítala a podporovala, ale pouze jako dočasné a přechodné. V tom je asi největší rozdíl mezi tzv. socialistickým a nesocialistickým přístupem k politickému vývoji u nás.

A proto jsem rád a dokonce nadšen tím, že ta mlčenlivá a ohromná většina, která si nepřejí dosavadní strnulost a žádá zásadní přeměnu celého politického, ale i ekonomického systému dostala snad první, nesmělý prvek, na kterém, nebo okolo kterého by bylo možné začít sdružovat síly. To je asi jediný a důležitý čin, který Alternace dává veřejnosti. Jistě nepočítat s tím, že se nyní hala-

ně za vás postaví kde kdo. Jednak časopis patrně vychází v malém počtu výtisků, jednak i kdyby došlo k jeho rozšíření, situace je i vám natolik jasná, že nemůžete očekávat veřejnou odezvu. Ta není důležitá. Důležité je, že existuje platforma, na které je možné začít budovat a tříbit názory. Proto nejprve navrhuji, abyste změнили název z nesocialistické na nějakou jinou pozitivní opozici. Dále pak navrhuji, aby v Alternaci byla zahájena diskuze /myslím, že jistý stupeň veřejnosti ji pouze prospěje /mezi jednotlivými názorovými skupinami, z nichž se redakce /nazveme to tak/ skládá. Diskuze o předem vymezeném předmětu. Např. S kým chcete plánované záměry dosáhnout?

Jinak se omlouvám, že vám posílám tento dopis s tak konkrétními návrhy, především, pokud si uvědomujete svoji situaci sami. Rád se, bude-li^{mi} to všemumožně, k diskuzi i dále připojím a věřím, že její užitečnost se brzy projeví.

Přeji vám hodně chuti do dalšího psaní a také do většího rozšiřování Alternace a podepisuji se skratkou, kterou bych dále rád používal.

Ludvík

Dopis č. 3 - Úryvek z dopisu /Dialog je nutný/

Redakce dále obdržela dopis od jednoho ze svých důvěrníků, z něhož stojí za ocitování:

Dále bych rád apeloval na všechny členy redakce, aby ve svých úvahách a záměrech se věnovali rozvinutí dialogu s dalšími názorovými proudy a směry.

Stranou zůstává na jedné straně celá dělnická třída, která jako velmi silně vnitřně diferencovaná skupina je přímo potenciálním spojencem většiny reforem, které před naší společností a zemí stojí, alespoň ve své naprosté většině. Současně nejsou zatím ani vidět tendence po nalezení rozhovoru s jedinci ve studentském hnutí, které sice zatím fakticky neexistuje, ale které se může zrodit doslova přes noc přes všechny prozatím negativní odpovědi. Je nutné alespoň situaci znát. Na druhé straně pak je s podivem, že řada představitelů křesťanského názorového proudu mezi sebou nevede dialog, ba co více, přímo jsme svědky, že autoři různých prací vystupují proti dialogu a ve své podstatě a proti ekumenismu. S tím je načase skoncovat a započít s dialogem všech skupin křesťanského

vysnění v naší zemi. Je jasné, že i tam, kde se jedná o malé církve a nebo dokonce sekty, někdy pod kontrolou státní moci a někdy naopak pod vlivem až fanatických myšlenkových proudů, že i tam lze postupně nalézt ty, kteří po dialogu touží, považují jej za rozhodující jev a perspektivu do budoucnosti. Jde jen o to, aby se tato tendence prosazovala nepřetržitě i navzdory překážkám a problémům. Navzdory nechápajícím.

Myslím, že tento časopis by se mohl stát tmelem a platformou dialogu. Vždy již ve svých úvodních větách v prohlášení se jasně říká, že jde o časopis seskupující nikoliv jeden proud, ale celou řadu názorových proudů s velkou tolerancí a s možností vyjádření pro všechny. Proto navrhuji - zahajte dialog na všech stupních a se všemi směry.

Jiří Stříbrský

Informace redakce

Redakce oznamuje svým čtenářům, že ve smyslu vydávání časopisu, který je ve dvou částech - jednak sjednocení, prodiskutování a vytyčení cílů všech složek pravice opozice v naší zemi a jednak v nalezení spojujících prvků se všemi proudy opozičních nebo oponentních skupin, došlo k následujícím jednáním:

- konalo se jednání se skupinou zástupců slovenských katolíků, kteří jak se zdá zastupují větší a početnější vrstvu především na středním a severním Slovensku. Potěšitelné bylo, že se jedná vesměs o mladé, nadšené a dosti odhodlané lidi, kteří svůj smysl nevidí pouze v církevní činnosti, ale i v politických postojích a to velmi podobných jaké zaujímá většina redakce. V neveřejné, pololegální činnosti, vytváření skupin a jejich propojování.
- proběhlo jednání s několika představiteli rytířského řádu v Čechách, kde bylo shledáno jako velmi pozitivní, že obnovují svoji činnost, zaměřují se na mladé lidi, kteří projevují o takovouto práci velký zájem a získávají další členy po letech stagnace. Projevila se jasná snaha po užší spolupráci a v řadě oblastí bude docházet jak k výměně poznatků, tak i k pomoci v zahraničí. Skutečností je, že řád ještě není plně rozvinut, k čemuž chce dále redakce dle svých sil pomoci.
- došlo k setkání s představitелеm levicové opozice z jižní Moravy, kde sice shoda nebyla v názorech na další vývoj, ale projevila se oboustranná dobrá vůle k další spolupráci a dialogu, a to jak o dlouhodobých výhledech, tak i o otázkách krátkodobého významu. Pevně věříme, že bude možné vést dialog s větší částí levicových sil u nás na základech rovnosti, úcty a čestnosti. Redakce je k tomu plně připravena.

Vyběr z tisku

V tomto čísle se podíváme na některé časopisy vycházející v zahraničí, ale i u nás doma, spíše levicového zaměření a doporučíme několik článků.

1/ Dialogy /nekomerční svobodný tisk ve službách čs. revoluce/

V zahraničí není na prodej. Řídí Jan Tesař.

Doporučujeme článek Jana Tesaře - Československo 1968
č. VI-2, str. 5

Jedná se o brilantní rozbor situace v ČSSR v roce 1968, ale pouze z pohledu levicového.

Na druhé straně v témže čísle musíme upozornit na Diskusi o vlastenectví, kde tři autoři: Vl. Pěchota, Jan Tesař a Jaroslav Suk se předhánějí v popírání a kritizování nejen nesprávných projevů vlastenectví, ale doslova v zesměšňování a rozvracení tohoto pojmu. Jak krátkozrací jsou tyto autoři. Vždyť v této zemi nic jiného než-li národ nás již nemůže sjednotit a nic jiného nám nemůže dodat dostatek sil a to všem. V š e m . Věřícím, i socialistům.

2/ Krtek /alternativní levicově opoziční časopis. Zatím vychází

nepravidelně/. Je pouze uvedena adresa - redaktor není uveden, až se zdá, že jej vydává J. Suk ve Švédsku.

Doporučujeme: Jaromír Prník - Levice v opozici

č. 2/1984, str. 23

Závěr článku budeme citovat: "Levice rozhodně nemá lehké postavení a bude se muset ještě hodně snažit, aby si své dobré jméno zasloužila. Lze jenom doufat, že ostatní nelevicové směry v opozici zaujmou k levici v opozici podobně tolerantní postoj, jaký se snaží zaujmout ona". Lze si pouze přát, aby se tento úryvek stal programem celé levicové opozice, neboť věříme, že pravice napřahuje ruce k dialogu a ke spolupráci.

3/ Inprecor /jedná se o vyhraněně levicový-marxistický časopis, který donedávna vycházel v několika světových jazycích a nyní začal být vydáván i česky. Redakce sídlí v Paříži a z českých autorů přispívá přímo snad pouze J.Suk./ Úvod čísla, které máme k dispozici /snad první české vydání/ je dosti umírněné a snaží se naznačit, že je nezbytné hledat střední cestu mezi socialismem a kapitalismem, což nás velmi zajímá, neboť je to i naše představa. V obou systémech jsou chyby a nedostatky. Ale pro každého z nás musí být jasné, že vůbec srovnání reálného socialismu a kapitalismem kulhá.

Ovšem další články jsou již dosti pochybné. Především hodnocení vývoje v Nikaragui dle rozhovoru s Alainem Krivinem, který byl pozván jako pozorovatel a zástupce IV. internacionály na všeobecné volby do Nikaragui dne 4. listopadu 1984 ukazuje neprostou zkreslenost situace v této zemi.

Podobně i ostré útoky na Chartu 1984 v Polsku, které se přisuzují KOSu nám neblaze připomínají slovník dnešních držitelů moci. Věříme a uznáváme, že vydání CH 84 nebylo zcela připravené a mělo řadu chyb, ale dovolit si označit KPN /Konfederace nezávislého Polska/ za demagogické, nacionalistické, klerikální sdružení, které nemá právo za Poláky vůbec mluvit by mohlo být považováno a snad i právem za urážku. Jen velmi těžko se pak bere prohlášení, že levice chce vést dialog s pravicí a jak jsme se domnívali na rovnoprávném základě.

4/ Komentáře /Tento časopis je mírně levicový výběr z mezinárodního tisku a překlad článků./ Vychází samizdatově v ČSSR. Před sebou máme snad poslední číslo 6, ročník II., podzim 1986.

Za opravdu zajímavé články lze považovat:

A.Natta: O komunismu, levici a Gorbačevovi

Timothy Garton Ash: Měli bychom pracovat jako stromci

5/ Periodikum Mezinárodní federace pro lidská práva, vychází francouzsky, před námi je číslo 165-166 z 30. 9. 1986, vydané v Paříži.

Periodikum v tomto čísle zveřejňuje nekrolog u příležitosti úmrtí známého advokáta CH. Rostokera, významného obránce lidských práv, jednak řadu informací o dění v této oblasti.

Pro nás je zajímavá informace o porušování lidských práv v Rumunsku v oblasti náboženské /trestní postih za rozšiřování bible/ a v oblasti pohybu občanů /zákaz vystěhování a návštěvy příbuzných v zahraničí/. V závěru periodika je přetisk oznámení VONSu č. 555 z 6. 9. 1986 o trestním stíhání a vzetí do vazby 7 pracovníků jazzové sekce pro nedovolenou hospodářskou činnost.